

Το βαθύτερο νόημα της 25^{ης} Μαρτίου και η σύγχρονη εποχή μας

Εκατόν ενενήντα χρόνια συμπληρώνονται φέτος από την συμβολική ημερομηνία έναρξης της Εθνεγερσίας του 1821 Συμβολική γιατί η ημερομηνία της 25^{ης} Μαρτίου επιλέχθηκε για να ταυτίσει την θρησκευτική εορτή του Ευαγγελισμού με το χαρμόσυνο μήνυμα του Ευαγγελισμού του Έθνους. Είναι επίσης συμβολική, καθώς οι Έλληνες ποτέ δεν αποδέχθηκαν την μονιμότητα του τούρκικου ζυγού και αγωνίστηκαν καθ' όλη την διάρκεια των τετρακοσίων χρόνων σκλαβιάς ενάντια στην ξενική τυραννία.

«Ελευθερία ή Θάνατος» είναι η φράση όλων ανεξαιρέτως των εθνικοαπελευθερωτικών αγώνων από τον 16^ο έως και των 20^ο αιώνα. Μία φράση που ακούμε με τις ίδιες ή διαφορετικές λέξεις επί χιλιετίες. Είναι μια κοσμοθεωρητική παραδοχή, που ενσαρκώνει την αξίωση μιας κοινωνίας να απαλλαγεί από εξωγενείς δεσποτισμούς και κατεξουσιασμούς. Είναι όμως και αξίωση για δημοκρατία, όπως ακριβώς εκφράστηκε μέσα από τον οραματισμό του Ρήγα. Η ελευθερία έχει τρεις χειροπιαστές όψεις: την ανεξαρτησία, την Δημοκρατία και την κορύφωση του πολιτειακού βίου με την κατάκτηση του πολιτικής ελευθερίας.

Ποια, όμως, είναι αλήθεια τα βασικά γνωρίσματα του ιστορικού γεγονότος της Επανάστασης του 1821, που οδήγησε στην δημιουργία του ελληνικού κράτους;

Ο ξεσηκωμός των Ελλήνων δεν ήταν γεγονός με τοπική σημασία, αλλά μια κοσμοϊστορική πρόκληση. Για πρώτη φορά, μετά την Γαλλική Επανάσταση, ένα έθνος προσπάθησε να αποκτήσει την εθνική του ελευθερία σ' έναν κόσμο εχθρικό, απέναντι σε κάθε φιλελεύθερη κίνηση, σ' έναν κόσμο, όπου η Ιερά Συμμαχία και ο εμπνευστής της, ο Μέττερνιχ, τρομοκρατούσε κάθε προσπάθεια αποτίναξης του πολιτικού status quo, που είχαν δημιουργήσει.

Γι' αυτό η σημασία της Ελληνική Επανάστασης έχει διεθνείς διαστάσεις, γιατί κράτησε αναμμένο το δαυλό της Ελευθερίας και έδειξε στους λαούς, όλης της Γης, ότι η φλόγα του αγώνα, που άναψε στη μικρή αυτή γη, δεν μπορούσε να σβήσει. Γιατί ήταν αγώνας ψυχής, αγώνας εθνικός και λαϊκός.

Ο μεγάλος αυτός αγώνας εκφράστηκε με δύο τρόπους. Ο πρώτος τρόπος διατυπώνεται μέσα από τα κείμενα του Αγώνα στα οποία με απερίφραστο τρόπο, δηλώνεται η ανάγκη της λαϊκής κυριαρχίας, όπως αυτή εκφράστηκε στο πρώτο σύνταγμα, που ψηφίστηκε στην Α' Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου και η οποία ακόμη και σήμερα αποτελεί τη βασική αρχή της Δημοκρατίας. Πολύ εύστοχα διατυπώνει την ιδέα αυτή ο Αδαμάντιος Κοραΐς, ο οποίος σε κείμενό του προς το αγωνιζόμενο έθνος τονίζει: «Αν αυτή είναι η αιτία δια την οποία εχύσατε και χύνετε καθ' ημέραν το αίμα σας, αν σκοπό άλλον δεν έχετε παρά να αρπάζετε μόνο τα άνισα και τα άδικα μέτρα από τας χείρας των Τυράννων, δια να μεταχειρίζεσθε εσείς με την αυτήν ανισότητα προς αλλήλους, δια να υψώνεσθε ο ένας υπέρ του άλλου, δια να καταδυναστεύει ο πλούσιος τον πτωχόν και ο δυνατός τον αδύνατον [...] πιστεύετε με ότι αδικώς εταράξατε την ησυχία του Γένους μας ...».

Ο δεύτερος τρόπος, ο οποίος αποδεικνύει ότι ο αγώνας είναι λαϊκός, στηρίζεται στην αποδοχή του μηνύματος για ανεξαρτησία, στις καρδιές όλων των ανθρώπων του λαού. Είναι ο λαός εκείνος ο οποίος έκανε δική του την υπόθεση της ελευθερίας. Ο ξεσηκωμός μετέδωσε ρίγη ενθουσιασμού και μετέβαλε σε ήρωες τους χθεσινούς δούλους.

Οι συνεκτικοί δεσμοί επομένως, που ένωσαν τους Έλληνες ήταν ισχυροί. Όμως οι ξένες επιρροές, οι εγωισμοί, τα διαφορετικά συμφέροντα και οι διχόνοια με τις ολέθριες επιπτώσεις της επηρέασαν την έκβαση του Αγώνα. Η δημιουργία του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους το 1830, μερικώς ευόδωσε τους στόχους του

αγωνιζόμενου Έθνους. Η κηδεμονευομένη δημοκρατία των «προστάτιδων» Δυνάμεων, η επιβολή της βασιλείας και η υπερχρέωση του κατ' όνομα Βασιλείου της Ελλάδος, είναι ορισμένα από τα κύρια χαρακτηριστικά του νέου κράτους, γνωρίσματα τα οποία θα συνοδεύσουν την πορεία του Ελληνισμού καθ' όλη την διάρκεια του 19^{ου} αιώνα και τις αρχές του 20^{ου}.

Σήμερα η διεθνής κατάσταση εξελίσσεται δυναμικά και συνεχώς μεταβάλλεται. Είναι η εποχή του αθέμιτου ανταγωνισμού των λαών της υφής. Ζούμε σε έναν κόσμο, που δεν μετρά η προσφορά, αλλά το επιδιωκόμενο κέρδος. Οι συνεχιζόμενες ανελέητες ηγεμονικές αντιπαραθέσεις των Μεγάλων Δυνάμεων, παρασύρουν με ιδεολογικές μεταμφιέσεις τις κοινωνίες, οι οποίες εμπλέκονται σε άσκοπες εμφύλιες συρράξεις, συμπράττουν σε άσκοπους, επιθετικούς πολέμους, αποσταθεροποιούν τις διακρατικές σχέσεις και κατεδαφίζουν τα θεμέλια της συλλογικής ελευθερίας. Είναι η εποχή της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας, των μεταεθνικών κοινοτήτων και της πολυπολιτισμικής κοινωνίας. Σε αυτό το περιβάλλον της σύγχρονης αποξένωσης, μέσα στον διαδικτυακό καταϊγισμό πληροφοριών, όπου περισσότερο από ποτέ ο άνθρωπος αισθάνεται πραγματικά μόνος, θα αναρωτηθεί κανείς τι νόημα έχουν οι έννοιες της εθνικής ελευθερίας και των αγώνων ενάντια σε κάθε είδους σκλαβιά και εξάρτηση; Είναι η εποχή όπου η πολτοποιημένες συνειδήσεις μας καλούν να διαγράψουμε την ιστορία μας, να αποκοπούμε από τις ρίζες μας και να περάσουμε στον παγκόσμιο λήθαργο.

Είναι γεγονός ότι η 25^η Μαρτίου ως σύμβολο της διαχρονικής αντίστασης των Ελλήνων και κατ' επέκταση όλων των καταπιεζόμενων λαών του πλανήτη ενάντια στην πικρή τυραννία, εξακολουθεί σήμερα να παραμένει «επικίνδυνη» για κάθε είδους εξουσιαστή. Επικίνδυνη γιατί υπενθυμίζει το χρέος κάθε ελεύθερου ανθρώπου να πολεμήσει για το Δίκαιο και την Ελευθερία και αν χρειαστεί να εκφράσει με λόγια και έργα την αποστροφή του για κάθε τύραννο, διότι σύμφωνα με τον Καρλ Μαρξ: «Το μίσος για τους τυράννους συνεπάγεται αγάπη προς τον άνθρωπο». Γι' αυτό το βαθύτερο νόημα της επανάστασης της 25^{ης} Μαρτίου θα φοβίζει πάντοτε τους παγκόσμιους εξουσιαστές. Την περίοδο εκείνη στρεφόταν καίρια κατά των συμφερόντων της καθεστηκυίας τάξης της Ευρώπης και σήμερα εξακολουθεί να προβάλλει επιτακτικά το πάντα επίκαιρο νόημά της. Γι' αυτό και οι σύγχρονοι επίγονοι της Ιεράς Συμμαχίας επιθυμούν να υποβαθμίζουν το συγκλονιστικό εκείνο έπος. Η τιτάνια σύγκρουση προόδου και συντήρησης, ελευθερίας και υποτέλειας, δημοκρατίας και ολοκληρωτισμού, αποτελεί απειλή στην επικράτηση ξενόφερτων συμφερόντων και σε όλους εκείνους, που επιδιώκουν οι Έλληνες του 21^{ου} αιώνα να υποτάσσονται, σκύβοντας το κεφάλι και να πληρώνουν το κεφαλικό φόρο στους «κοτσαμπάσηδες» της νέας παγκόσμιας τάξης πραγμάτων. Όμως η 25^η Μαρτίου ανήκει στον ελληνικό Λαό. Σε εκείνους που αγωνίστηκαν και που ακόμη σήμερα αγωνίζονται για την ανεξαρτησία της χώρας, για τα αναφαίρετα δικαιώματα των εργαζομένων και την πίστη στις ανεξάντλητες δυνάμεις του ελληνικού Λαού. Είναι ο ίδιος λαός που γεννά ήρωες. Ήρωες όπως ο δεκαοκτάχρονος Ευαγόρας Παλληκαρίδης που απαγχονίστηκε για την ελευθερία της Κύπρου, ή όπως ο Μιχάλης από τον «Τελευταίο Σταθμό» του Γ. Σεφέρη, ο ανώνυμος ήρωας του '40, που δεν αποζητά την αναγνώριση και την εξαγύρωση των υπηρεσιών του. Γιατί όπως λέει ο ποιητής: «Οι ήρωες προχωρούν στα σκοτεινά».

Σήμερα που γιορτάζουμε τον πιο σημαντικό σταθμό της νεότερης ιστορίας μας, επιβάλλεται περισσότερο από κάθε άλλη φορά να δικαιώσουμε τους οραματισμούς και τους στόχους των ηρώων του 1821. Το τρισυπόστατο όραμα του Αγώνα, η αποτίναξη του τούρκικου ζυγού, η λύτρωση από τους κοτσαμπάσηδες και η απελευθέρωση από το ραγιαδισμό σηματοδοτεί ένα επίκαιρο τριπλό μήνυμα: ειρήνη,

πίστη στις δυνατότητες του Έθνους και καταπολέμηση της νοοτροπίας κάθε μορφής υποτέλειας. Για αυτά τα ιδανικά οφείλουμε να αγωνιζόμαστε και θα εξακολουθήσουμε να αγωνιζόμαστε.